

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 207
Warszawa, 22 stycznia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Jarosława Sachajkę.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Barbara Bartuś; (-) Jacek Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Elżbieta Duda; (-) Magdalena Filipek-Sobczak; (-) Andrzej Gawron; (-) Anna Gembicka; (-) Szymon Giżyński; (-) Małgorzata Gosiewska; (-) Paweł Jabłoński; (-) Maria Koc; (-) Leonard Krasulski; (-) Anna Krupka; (-) Andrzej Kryj; (-) Anna Kwiecień; (-) Ewa Leniart; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Marzena Anna Machałek; (-) Ewa Malik; (-) Jerzy Materna; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Michał Moskał; (-) Marcin Porzucek; (-) Marcin Przydacz; (-) Jarosław Sachajko; (-) Olga Ewa Semeniuk-Patkowska; (-) Agnieszka Anna Soin; (-) Krzysztof Szczucki; (-) Józefa Szczurek-Żelazko; (-) Paweł Szrot; (-) Robert Telus; (-) Ryszard Terlecki; (-) Jan Warzecha; (-) Patryk Wicher.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników

Art. 1. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 208, 337, 641 i 1429) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5a:
 - a) w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty dwukrotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a przepisów emerytalnych.”,
 - b) uchyla się ust. 8 i 9;
- 2) w art. 5c w ust. 1 po pkt 5 dodaje się przecinek i pkt 6 w brzmieniu:

„6) pozostawania w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż 3/4 pełnego wymiaru czasu pracy”;
- 3) w art. 28 ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. W przypadku gdy rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy lub uprawnionym do emerytury rolniczej, wypłata nie ulega zawieszeniu.”.

Art. 2. 1. Do spraw o ustalenie prawa do renty rolniczej i jej indywidualnego wymiaru wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. W przypadku rencistów prowadzących działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej, którzy mieli zawieszoną wypłatę części uzupełniającej renty rolniczej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ze względu na niezaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej, rentę wypłaca się w pełnej wysokości od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

W projekcie ustawy zaproponowano zmiany mające na celu poszerzenie możliwości uzupełnienia dochodów gospodarstw rolnych. Pierwszą ze zmian w tym zakresie jest podwyższenie kwoty podatku dochodowego, która umożliwi rolnikom lub domownikom prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej w większym niż obecnie wymiarze. Drugą zmianą jest wprowadzenie możliwości wykonywania przez rolnika lub domownika umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż 3/4 etatu.

Obecnie rolnik może prowadzić pozarolniczą działalność gospodarczą i nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), o ile nie przekroczy kwoty podatku dochodowego z pozarolniczej działalności gospodarczej (tzw. kwoty granicznej), która w 2023 r. wynosi 4088 zł.

Propozycja zmiany obowiązujących przepisów dotyczących wysokości kwoty granicznej jest podyktowana postulatami rolników oraz organizacji rolniczych. Dotychczasowa wysokość kwoty granicznej pozwala rolnikowi na osiągnięcie niewielkiego dodatkowego dochodu, który może również przeznaczyć na wsparcie głównej – rolniczej działalności. Przekroczenie kwoty granicznej skutkuje objęciem rolnika ubezpieczeniem w ZUS. Tym samym może dojść do sytuacji, gdzie rolnik po osiągnięciu wieku emerytalnego nie nabędzie uprawnień do emerytury rolniczej z uwagi na brak wymaganego okresu składowego (co najmniej 25 lat ubezpieczenia emerytalno-rentowego), pomimo kontynuowania prowadzenia działalności rolniczej, która stanowi jego główne źródło utrzymania.

Zgodnie z zaproponowaną zmianą w art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników obowiązująca kwota graniczna zostanie podwyższona i będzie równa dwukrotności przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim (w 2022 r. wynoszącego 6346,15 zł). Dzięki temu nastąpi wzrost tej kwoty i tym samym zwiększenie rozmiaru możliwej działalności pozarolniczej prowadzonej przez osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Drugą zmianą jest zmiana w art. 5c ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. ubezpieczeniu społecznym rolników. Dzięki temu ubezpieczony rolnik lub domownik będzie mógł pozostawać w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę w wymiarze czasu nie większym niż 3/4 etatu, a tym samym – jednocześnie podlegać ubezpieczeniu społecznemu w powszechnym i rolnym systemie ubezpieczeń społecznych. Zatem dzięki proponowanemu przepisowi, osoby

te będą mogły nadal podlegać rolniczemu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, pomimo tego, że zostały objęte innym ubezpieczeniem społecznym w systemie powszechnym. Jednocześnie osoby te zachowają możliwość odstąpienia od ubezpieczenia rolniczego poprzez złożenie w KRUS oświadczenia o odstąpieniu od tego ubezpieczenia.

Wprowadzenie ww. rozwiązań wpłynie znacząco na wsparcie dochodów gospodarstw rolnych, a także aktywizację członków rodzin rolniczych. Tym samym przyczyni się do zapewnienia rolnikom, domownikom i członkom ich rodzin lepszego poziomu życia, wyrównywania szans rozwojowych, ekonomicznych i społecznych.

Trzecia zmiana dotyczy art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i umożliwi pobieranie renty w pełnej wysokości w sytuacji, gdy drugi z małżonków przechodzi na emeryturę. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, renta rolnicza składa się z części składkowej oraz części uzupełniającej. Część składkowa renty rolniczej jest wypłacana zawsze, natomiast wypłata części uzupełniającej ulega zawieszeniu w całości lub w określonej części, jeżeli rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej.

W sytuacji, gdy rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata części uzupełniającej renty nie ulega zawieszeniu. Dlatego też do momentu przejścia małżonka na emeryturę rolniczą rencista uprawniony jest do pobierania świadczenia w pełnej wysokości.

Z chwilą przejścia małżonka na emeryturę i zaprzestania płacenia przez niego składek do KRUS, renciście zostaje zawieszona część uzupełniająca renty rolniczej. Wobec tego rencista chcąc otrzymywać świadczenie w pełnej wysokości (tzn. zarówno część składkową, jak i część uzupełniającą) powinien zaprzestać prowadzenia działalności rolniczej.

Przy tym należy wskazać, że w wyniku ubiegłorocznej nowelizacji przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, obecnie rolnicy nie mają obowiązku zaprzestawiania prowadzenia działalności rolniczej, aby otrzymać emeryturę rolniczą. Po przejściu na emeryturę mogą nadal prowadzić swoje gospodarstwo.

Zaproponowana zmiana w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników spowoduje zatem, że emeryci będą mogli w pełni korzystać z przysługujących im praw w zakresie możliwości kontynuowania prowadzenia działalności rolniczej na emeryturze, a jednocześnie ich małżonkowie pobierający rentę nie będą pozbawieni części uzupełniającej świadczenia.

Przepis przejściowy przewidziany jest z myślą o osobach, które w dniu wejścia w życie projektowanego przepisu będą w trakcie postępowania o ustalenie prawa do renty rolniczej, więc w dniu wejścia w życie tych przepisów jeszcze nie nabyły prawa do świadczenia rentowego, gdyż są w trakcie postępowania o ustalenie prawa do tego świadczenia. Przepis stanowi, że w takim przypadku stosuje się przepisy nowe, co wyeliminuje wątpliwości, jakie regulacje mają wtedy zastosowanie, a tym samym ułatwi i skróci postępowanie.

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa. Wydatki/koszty będą poniesione w ramach części 72 Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz państwowych funduszy celowych, tj. Funduszu Emerytalno-Rentowego, Funduszu Administracyjnego.

Projektowane wydatki/koszty będą podstawą do zwiększenia limitu wydatków w części 72 budżetu państwa.

Koszt wydatków na wypłatę rent w pełnej wysokości bez zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej przez rencistów, którzy prowadzą działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej z uwzględnieniem waloryzacji wyniesie:

- 1) 2024 kwota 16,7 mln zł,
- 2) 2025 kwota 17,7 mln zł,
- 3) 2026 kwota 18,4 mln zł,
- 4) 2027 kwota 19,3 mln zł,
- 5) 2028 kwota 20,1 mln zł,
- 6) 2029 kwota 21,0 mln zł,
- 7) 2030 kwota 21,9 mln zł,
- 8) 2031 kwota 22,9 mln zł,
- 9) 2032 kwota 23,9 mln zł,
- 10) 2033 kwota 25,0 mln zł.

Koszty Funduszu Administracyjnego z tytułu modyfikacji systemów informatycznych KRUS, oszacowano na kwotę 0,2 mln zł. Szacowany czas realizacji modyfikacji na ok. 2 miesiące od wejścia w życie przepisów.

W długiej perspektywie zwiększą się wydatki Funduszu Emerytalno-Rentowego na wypłatę świadczeń emerytalno-rentowych oraz tzw. zwiększeń rolnych dla osób ubezpieczonych w KRUS, którzy podejmą pracę na etacie w niepełnym wymiarze czasu pracy. Brak możliwości oszacowania skutków w ujęciu pieniężnym ze względu na trudność w oszacowaniu liczby osób ubezpieczonych, którzy podejmą pracę na etacie w niepełnym wymiarze czasu pracy (obecnie nie ma takiej możliwości).

Liczba osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej – stan na koniec 3 kwartału 2023 r. wynosi 72.903. Liczba osób, którym wydano decyzję o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników z uwagi na negatywną weryfikację w zakresie prowadzenia dodatkowo pozarolniczej działalności gospodarczej (przekroczenie kwoty granicznej) w 2023 r. (tj. w okresie od 1 do 3 kwartału 2023 r.) wynosiła – 785, a w latach 2018–2022 – 5.913. Zmiana regulacji może zatem wpłynąć na zwiększenie liczby osób ubezpieczonych w KRUS, co w długiej perspektywie będzie wiązało się ze wzrostem wydatków Funduszu Emerytalno-Rentowego na wypłatę świadczeń emerytalno-rentowych. Brak możliwości oszacowania skutków w ujęciu pieniężnym ze względu na trudność w oszacowaniu liczby osób ubezpieczonych, którzy podejmą w przyszłości dodatkową działalność pozarolniczą, która będzie możliwa w większej skali niż dotychczas.

Projektowana zmiana przepisów wpłynie pozytywnie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość poprzez możliwość zwiększenia rozmiaru działalności pozarolniczej prowadzonej przez osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników. Osoby aktualnie ubezpieczone w KRUS i prowadzące działalność pozarolniczą będą mogły osiągać większe dochody z dotychczas prowadzonej działalności. Dodatkowo, rozwiązanie może również zachęcić do podejmowania działalności pozarolniczej tych ubezpieczonych w KRUS, którzy dotychczas tego nie zrobili ze względu na wartość obowiązującej tzw. kwoty granicznej.

Zmiany w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników spowodują podwyższenie przychodów świadczeniobiorców i ubezpieczonych, co będzie miało pozytywny wpływ na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe oraz sytuację osób niepełnosprawnych i osób starszych. Zwiększenie przychodów tych osób (możliwość otrzymania świadczenia rentowego w pełnej wysokości, możliwość uzyskiwania większych dochodów z prowadzonej działalności pozarolniczej, możliwość podjęcia dodatkowej pracy) wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich

Projektowana zmiana przepisów umożliwi podejmowanie dodatkowego zatrudnienia przez rolników i domowników, przez co zwiększy się podaż na rynku pracy.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt zakłada, że ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Warszawa, 26 stycznia 2024 r.

BAS-WASiE/WAPEiM-102/24

KANCELARIA PREZYDIUM SEJMU

L.dz. DS.1120.26.2024(7)

Data wpływu 29.01.2024

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jarosław Sachajko)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmian.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Przedmiotem poselskiego projektu jest nowelizacja ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 208, z późn. zm.; dalej: u.ub.sp.rol.) polegająca na:

- 1) zmianie jednego z warunków definiujących zakres podmiotowy ubezpieczenia społecznego rolników w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) w przypadku rozpoczęcia przez rolnika lub jego domownika prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności (nowe brzmienie art. 5a ust. 1 pkt 5 u.ub.sp.rol. oraz uchylenie ust. 8 i 9 w art. 5a u.ub.sp.rol. – art. 1 pkt 1 projektu);
- 2) umożliwieniu rolnikom lub ich domownikom podejmującym zatrudnienie w ramach stosunku pracy na podstawie umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż $\frac{3}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy pozostania w systemie ubezpieczenia społecznego, o którym mowa w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników (nowy pkt 6 w art. 5c ust. 1 u.ub.sp.rol. – art. 1 pkt 2 projektu);
- 3) umożliwieniu pobierania renty w pełnej wysokości renciście prowadzącemu działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej (nowe brzmienie ust. 11 w art. 28 u.ub.sp.rol. – art. 1 pkt 3 projektu).

Ad 1)

Zgodnie z obecną treścią art. 5a ust. 1 u.ub.sp.rol. rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy

nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie określone w tym przepisie warunki. Jeden z nich odnosi się do wysokości należnego od podatnika podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 4a ust. 1 pkt 5 u.ub.sp.rol., w obecnym brzmieniu, kwota tego podatku nie może przekroczyć za poprzedni rok podatkowy 4.088 zł¹, przy czym podlega ona corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określonym w ustawie budżetowej za rok, którego kwota dotyczy, ustawie o przewidywanym budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone i jest ogłaszana w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" (por. art. 5 ust. 8 i 9 u.ub.sp.rol.).

W projekcie uzależniono wysokość tej kwoty (należnego podatku dochodowego) od przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a przepisów emerytalnych. Zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 5a ust. 1 pkt 5 u.ub.sp.rol. kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej – dla celów ustalenia uprawnienia z art. 5a ust. 1 u.ub.sp.rol. – nie będzie mogła przekroczyć dwukrotności tego wynagrodzenia.

Ad. 2)

W obecnym stanie prawnym z prawa do ubezpieczenia społecznego rolników w KRUS mogą korzystać, na zasadzie dobrowolności, rolnicy lub domownicy, którzy podlegając ubezpieczeniu społecznemu na podstawie u.ub.sp.rol., zostali objęci również ubezpieczeniem społecznym z tytułów określonych w art. 5c ust. 1 u.ub.sp.rol.² Przepis ten w obecnym brzmieniu nie

¹ Kwota podana zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 kwietnia 2023 r. (M. P. z 2023 r. poz. 486).

² Przepis ten w obecnym brzmieniu obejmuje rolników lub ich domowników, podlegających ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy u.ub.sp.rol., którzy: a) pobierają świadczenie integracyjne lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez powiatowy urząd pracy, b) pobierają stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, c) pobierają stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, d) pełnią czynną służbę wojskową jako żołnierze niezawodowi, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, e) odbywają służbę zastępczą, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

przysądza takiego prawa rolnikom lub ich domownikom, którzy dodatkowo, poza działalnością rolniczą, pozostają w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę. Zgodnie z projektowaną zmianą osoby takie, o ile wymiar ich czasu pracy nie będzie większy niż $\frac{3}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy, będą objęte w dalszym ciągu również ubezpieczeniem społecznym na podstawie u.ub.sp.rol. Co istotne, ubezpieczony (rolnik lub jego domownik) będzie mógł odstąpić w każdym czasie od ubezpieczenia w KRUS, na zasadach, jakie przysługują w pozostałych przypadkach określonych w art. 5c ust. 1 u.ub.sp.rol. (por. art. 5c ust. 2 u.ub.sp.rol.).

Ad 3)

W obecnym stanie prawnym nie podlega zawieszeniu wypłata renty renciście prowadzącemu działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (por. art. 28 ust. 11 u.ub.sp.rol.). Projektowana ustawa umożliwia pobieranie renty w pełnej wysokości również renciście, w przypadku gdy prowadzi on działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej.

Projekt zawiera również przepis przejściowy regulujący zasady stosowania nowych przepisów w stosunku do spraw o ustalenie prawa do renty rolniczej i jej indywidualnego wymiaru, wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy. W tym przypadku projekt przewiduje stosowanie przepisów u.ub.sp.rol. w nowym brzmieniu (art. 2 ust. 1 projektu).

Jednocześnie w projekcie postanowiono, że w przypadku rencistów prowadzących działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej, którzy mieli zawieszoną wypłatę części uzupełniającej renty rolniczej przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy ze względu na niezaprzesłanie prowadzenia działalności rolniczej, renta im przysługująca będzie wypłacana w pełnej wysokości od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy (art. 2 ust. 2 projektu).

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia (art. 3 projektu).

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Stanowienie rozwiązań w zakresie zabezpieczenia społecznego pracowników i innych osób, w tym prowadzących działalność na własny rachunek, należy do kompetencji państw członkowskich³. Zgodnie z art. 48 akapit pierwszy TfUE Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują w dziedzinie zabezpieczenia

³ Por. L. Mitrus, [w:] A. Wróbel (red. nauk.), *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*, Tom I (red.: D. Miąsik, N. Półtorak), s. 828, Wyd. Wolters Kluwer business, Warszawa 2012.

społecznego środka niezbędne do ustanowienia swobodnego przepływu pracowników; w tym celu Rada ustanawia system umożliwiający migrującym pracownikom najemnym i osobom prowadzącym działalność na własny rachunek oraz uprawnionym osobom od nich zależnym: a) zaliczenie wszystkich okresów uwzględnianych w prawie poszczególnych państw, w celu nabycia i zachowania prawa do świadczeń oraz naliczenia wysokości świadczeń, b) wypłatę świadczeń osobom mającym miejsce zamieszkania na terytoriach państw członkowskich.

Podstawowym aktem prawa wtórnego UE regulującym problematykę zabezpieczenia społecznego jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. WE L 166 z 30.4.2004, s. 1, z późn. zm.).

Rozporządzenie to stosuje się do obywateli państwa członkowskiego, bezpaństwowców i uchodźców mieszkających w państwie członkowskim, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku państw członkowskich oraz do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu, a także do osób pozostałych przy życiu po osobach zmarłych, które podlegały ustawodawstwu jednego lub kilku państw członkowskich, niezależnie od obywatelstwa tych osób, o ile pozostali przy życiu są obywatelami jednego z państw członkowskich lub bezpaństwowcami, lub uchodźcami, zamieszkującymi na terytorium jednego z państw członkowskich (por. art. 2 rozporządzenia 883/2004). Swym zakresem przedmiotowym obejmuje ono następujące działy zabezpieczenia społecznego: a) świadczenia z tytułu choroby, b) świadczenia z tytułu macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca, c) świadczenia z tytułu rodzicielstwa, d) świadczenia z tytułu inwalidztwa, e) świadczenia z tytułu starości, f) świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, g) zasiłki na wypadek śmierci, h) świadczenia dla bezrobotnych, i) świadczenia przedemerytalne, j) świadczenia rodzinne (por. art. 3 ust. 1 rozporządzenia 883/2004).

Naczelną zasadą w odniesieniu do osób objętych zakresem podmiotowym rozporządzenia 883/2004 jest zasada równego traktowania. Zgodnie z jego art. 4, o ile w rozporządzeniu nie postanowiono inaczej, osoby, do których stosuje się to rozporządzenie korzystają z tych samych świadczeń i podlegają tym samym obowiązkom na mocy ustawodawstwa każdego państwa członkowskiego, co jego obywatele.

Drugim aktem prawa wtórnego UE odnoszącym się do zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. WE L 284 z 30.10.2009, s. 1, z późn. zm.). Zawiera ono regulacje dotyczące współpracy i wymiany danych, szczególnie odnoszące się do poszczególnych kategorii świadczeń, o których

mowa w rozporządzeniu 883/2004, a także przepisy finansowe dotyczące zwrotu niektórych rodzajów świadczeń.

Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu: „Artykuł 48 (TfUE) oraz instrumenty wydane na jego podstawie koordynują systemy zabezpieczenia społecznego państw członkowskich, ale nie określają zakresu i kształtu rozwiązań wewnętrznych z tej dziedziny. Inaczej mówiąc, komentowany przepis ani rozporządzenia wydane na jego podstawie co do zasady nie harmonizują przepisów wewnętrznych, czyli nie ustanawiają standardów zabezpieczenia społecznego w państwie członkowskim.”⁴

III. Analiza projektu ustawy pod kątem prawa Unii Europejskiej

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników obejmuje swoim zakresem przedmiotowym ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe (por. art. 1 ust. 2 u.ub.sp.rol.). Są to ubezpieczenia objęte zakresem koordynacji na podstawie rozporządzenia nr 883/2004 (por. art. 3 ust. 1 lit. a, b i d).

Projektowana ustawa wprowadza zmiany mające wpływ: po pierwsze – na zakres podmiotowy ubezpieczenia społecznego, o którym mowa w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników: a) podwyższenie kwoty podatku dochodowego, od czego uzależnione jest korzystanie z ubezpieczenia na podstawie u.ub.sp.rol. przez rolnika lub jego domownika prowadzących – obok gospodarstwa rolnego – pozarolniczą działalność gospodarczą, b) umożliwienie korzystania z ubezpieczenia społecznego na podstawie u.ub.sp.rol. rolnikom lub ich domownikom, którzy – obok gospodarstwa rolnego – podjęli zatrudnienie na podstawie umowy o pracę w wymiarze nieprzekraczającym $\frac{3}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy (art. 1 pkt 1 i 2 projektu), po drugie – na korzystanie przez rencistę prowadzącego działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu społecznemu na podstawie u.ub.sp.rol. z wypłaty renty w pełnej wysokości (wyłączenie zawieszenia wypłaty renty w przypadku, gdy małżonkowi rencisty przysługują uprawnienia do emerytury rolniczej – art. 1 pkt 3 projektu).

Regulacje te nie zawierają wyłączeń związanych z obywatelstwem osób uprawnionych (ubezpieczonych), a tym samym nie naruszają dyspozycji art. 4 rozporządzenia 883/2004.

W zakresie, w jakim kształtują zakres podmiotowy ubezpieczeń społecznych rolników i ich domowników w przypadku prowadzenia przez nich – obok gospodarstwa rolnego – pozarolniczej działalności gospodarczej lub zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz umożliwiają renciście prowadzącemu wspólnie z małżonkiem gospodarstwo rolne pobór renty w pełnej wysokości, nie są objęte prawem UE.

⁴ *Ibidem*, s. 829.

IV. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Autor:

dr Jacek Kulicki

Specjalista ds. finansów publicznych
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 26 stycznia 2024 r.

BAS-WASiE/WAPEiM-103/24

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA MS
L.dz. DS. 1180.26.2024
Data wpływu 28.01.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jarosław Sachajko) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a ust. 1 regulaminu Sejmu

Przedmiotem poselskiego projektu jest nowelizacja ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 208, z późn. zm.; dalej: u.ub.sp.rol.) polegająca na:

- 1) zmianie jednego z warunków definiujących zakres podmiotowy ubezpieczenia społecznego rolników w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) w przypadku rozpoczęcia przez rolnika lub jego domownika prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności (nowe brzmienie art. 5a ust. 1 pkt 5 u.ub.sp.rol. oraz uchylenie ust. 8 i 9 w art. 5a u.ub.sp.rol. – art. 1 pkt 1 projektu);
- 2) umożliwieniu rolnikom lub ich domownikom podejmującym zatrudnienie w ramach stosunku pracy na podstawie umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż $\frac{3}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy pozostania w systemie ubezpieczenia społecznego, o którym mowa w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników (nowy pkt 6 w art. 5c ust. 1 u.ub.sp.rol. – art. 1 pkt 2 projektu);
- 3) umożliwieniu pobierania renty w pełnej wysokości renciście prowadzącemu działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej (nowe brzmienie ust. 11 w art. 28 u.ub.sp.rol. – art. 1 pkt 3 projektu).

Ad 1)

Zgodnie z obecną treścią art. 5a ust. 1 u.ub.sp.rol. rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie określone w tym przepisie warunki.

Jeden z nich odnosi się do wysokości należnego od podatnika podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 4a ust. 1 pkt 5 u.ub.sp.rol., w obecnym brzmieniu, kwota tego podatku nie może przekroczyć za poprzedni rok podatkowy 4.088 zł¹, przy czym podlega ona corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określonym w ustawie budżetowej za rok, którego kwota dotyczy, ustawie o przewidywanym budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone i jest ogłaszana w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" (por. art. 5 ust. 8 i 9 u.ub.sp.rol.).

W projekcie uzależniono wysokość tej kwoty (należnego podatku dochodowego) od przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a przepisów emerytalnych. Zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 5a ust. 1 pkt 5 u.ub.sp.rol. kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej – dla celów ustalenia uprawnienia z art. 5a ust. 1 u.ub.sp.rol. – nie będzie mogła przekroczyć dwukrotności tego wynagrodzenia.

Ad. 2)

W obecnym stanie prawnym z prawa do ubezpieczenia społecznego rolników w KRUS mogą korzystać, na zasadzie dobrowolności, rolnicy lub domownicy, którzy podlegając ubezpieczeniu społecznemu na podstawie u.ub.sp.rol., zostali objęci również ubezpieczeniem społecznym z tytułów określonych w art. 5c ust. 1 u.ub.sp.rol.² Przepis ten w obecnym brzmieniu nie przyznaje takiego prawa rolnikom lub ich domownikom, którzy dodatkowo, poza działalnością rolniczą, pozostają w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę. Zgodnie z projektowaną zmianą osoby takie, o ile wymiar ich czasu pracy nie będzie większy niż $\frac{3}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy, będą objęte w dalszym ciągu również ubezpieczeniem społecznym na podstawie u.ub.sp.rol.

¹ Kwota podana zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 kwietnia 2023 r. (M. P. z 2023 r. poz. 486).

² Przepis ten w obecnym brzmieniu obejmuje rolników lub ich domowników, podlegających ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy u.ub.sp.rol., którzy: a) pobierają świadczenie integracyjne lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez powiatowy urząd pracy, b) pobierają stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych, c) pobierają stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, d) pełnią czynną służbę wojskową jako żołnierze niezawodowi, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, e) odbywają służbę zastępczą, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Co istotne, ubezpieczony (rolnik lub jego domownik) będzie mógł odstąpić w każdym czasie od ubezpieczenia w KRUS, na zasadach, jakie przysługują w pozostałych przypadkach określonych w art. 5c ust. 1 u.ub.sp.rol. (por. art. 5c ust. 2 u.ub.sp.rol.).

Ad 3)

W obecnym stanie prawnym nie podlega zawieszeniu wypłata renty renciście prowadzącemu działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (por. art. 28 ust. 11 u.ub.sp.rol.). Projektowana ustawa umożliwia pobieranie renty w pełnej wysokości również renciście, w przypadku gdy prowadzi on działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej.

Projekt zawiera również przepis przejściowy regulujący zasady stosowania nowych przepisów w stosunku do spraw o ustalenie prawa do renty rolniczej i jej indywidualnego wymiaru, wszczętych i niezakończonych ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy. W tym przypadku projekt przewiduje stosowanie przepisów u.ub.sp.rol. w nowym brzmieniu (art. 2 ust. 1 projektu).

Jednocześnie w projekcie postanowiono, że w przypadku rencistów prowadzących działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej, którzy mieli zawieszoną wypłatę części uzupełniającej renty rolniczej przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy ze względu na niezaprzeszanie prowadzenia działalności rolniczej, renta im przysługująca będzie wypłacana w pełnej wysokości od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy (art. 2 ust. 2 projektu).

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia (art. 3 projektu).

Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie zawiera przepisów, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie stanowi projektu ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

dr Jacek Kulicki

Specjalista ds. finansów publicznych
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

Warszawa, dnia 7 lutego 2024 r.

BAS-WAP/WASiE/WAZSP-104/24

Pan Minister
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Ocena Skutków Regulacji
zawartej w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu
społecznym rolników¹

I. Jaki problem jest rozwiązywany?

Obecnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 90, dalej: ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników) wiążą podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników realizowanemu przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) ze statusem rolnika lub domownika, a w ograniczonym zakresie – pomocnika rolnika. Z przepisów art. 7 ust. 1 i 3 oraz art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika, że rolnik lub domownik podlega ubezpieczeniu rolniczemu z mocy ustawy, „jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu”. Co do zasady podjęcie dodatkowej aktywności zarobkowej powoduje zatem wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników oraz ogranicza również dopuszczalność objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników na wniosek. Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników wprowadza wyjątki, w tym obejmujące osoby prowadzące pozarolniczą działalność, które zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1230 ze zm.)

¹ Projekt przed nadaniem numeru druku sejmowego oznaczony jako SH-020-45/24, przedstawiciel
Wniosekodawca: poseł Jarosław Sachajko.

L.dz. SH-020-45/24
Data wpływu 09.02.24

podlegają ubezpieczeniom społecznym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie warunki określone w ustawie, w tym warunek, że kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza wskazanej w ustawie kwoty (tzw. kwota graniczna: w 2023 r. – 4088 zł). Projektodawcy powołują się na postulaty rolników oraz organizacji rolniczych dotyczące zmiany tej kwoty. Dotychczasowa wysokość kwoty granicznej pozwala rolnikowi na osiągnięcie niewielkiego dodatkowego dochodu, który może zostać przekazany na wsparcie głównej rolniczej działalności. Przekroczenie kwoty granicznej wywołuje skutek w postaci objęcia danej osoby ubezpieczeniem w ZUS i wyłączeniem z ubezpieczenia społecznego rolników (w KRUS). W konsekwencji może dojść do sytuacji, gdy rolnik po osiągnięciu wieku emerytalnego nie nabędzie uprawnienia do emerytury rolniczej z uwagi na brak wymaganego okresu składkowego mimo prowadzenia działalności rolniczej, która może stanowić główne źródło utrzymania. Propozycja zmiany dotyczy podwyższenia rocznej kwoty granicznej.

Wsparciu dochodów gospodarstw rolnych i aktywizacji członków rodzin rolniczych ma służyć zmiana wprowadzająca możliwość jednoczesnego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i ubezpieczeniom społecznym realizowanym przez ZUS osób pozostających w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż 3/4 pełnego wymiaru czasu pracy.

Kolejna projektowana zmiana ma rozwiązywać problem osób pobierających rentę rolniczą w sytuacji, gdy drugi z małżonków przechodzi na emeryturę. Zgodnie z obowiązującymi przepisami renta rolnicza składa się z części składkowej oraz części uzupełniającej. Wypłata części uzupełniającej ulega zawieszeniu w całości lub w części, jeżeli rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej (art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników). W sytuacji, gdy rencista prowadzi

działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy wypłata części uzupełniającej renty nie ulega zawieszeniu, do momentu przejścia małżonka na emeryturę rolniczą rencista jest uprawniony do pobierania świadczenia w pełnej wysokości. Natomiast z chwilą przejścia małżonka na emeryturę i zaprzestania płacenia przez niego składek do KRUS, renciście zostaje zawieszona część uzupełniająca renty rolniczej. Wobec tego rencista chcąc otrzymywać świadczenie w pełnej wysokości powinien zaprzestać prowadzenia działalności rolniczej. Rozwiązaniu tego problemu ma służyć ograniczenie przesłanek zawieszenia wypłaty renty na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

II. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie ustawy przewidziano nowelizację ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Projektodawcy zmierzają do ograniczenia wpływu aktywności zarobkowej rolników na ich sytuację w ramach ubezpieczenia społecznego rolników. Zmiany mają dotyczyć zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników realizowanemu przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz przesłanek zawieszenia wypłaty renty rolniczej.

W odniesieniu do rolników prowadzących jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą zaproponowano zmianę w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w zakresie wysokości kwoty powodującej objęcie danej osoby powszechnymi ubezpieczeniami społecznymi w ZUS w miejsce ubezpieczenia rolniczego w KRUS. Kwota graniczna ma zostać podwyższona (z kwoty wskazanej w ustawie i podlegającej corocznej waloryzacji) do kwoty dwukrotności przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim. Wzrost tej kwoty spowoduje zwiększenie rozmiaru działalności pozarolniczej, której prowadzenie przez osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników nie wywoła zmiany systemu ubezpieczenia społecznego, któremu podlegają te osoby. Ograniczy to liczbę osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu i opłacających składki w systemie powszechnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a zwiększy

liczbę osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników i w konsekwencji pobierających w przyszłości świadczenia z systemu rolniczego.

Konsekwencją zmiany sposobu ustawowego określenia wysokości kwoty granicznej wskazanej w art. 5a ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest propozycja uchylecia w tym artykule przepisów ust. 8 i 9 dotyczących waloryzacji tej kwoty.

Z punktu widzenia systemu prawa istotna jest proponowana zmiana w art. 5c ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przepis ten obecnie przewiduje, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, został objęty innym ubezpieczeniem społecznym z tytułu:

- 1) pobierania świadczenia integracyjnego lub stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez powiatowy urząd pracy,
 - 2) pobierania stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, na które został skierowany przez inne niż powiatowy urząd pracy podmioty kierujące na szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych,
 - 3) pobierania stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 9b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - 4) pełnienia czynnej służby wojskowej jako żołnierz niezawodowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
 - 5) odbywania służby zastępczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
- podlega nadal temu ubezpieczeniu pomimo objęcia go z tych tytułów innym ubezpieczeniem społecznym.

Powyższy katalog obejmujący obecnie osoby pobierające świadczenia związane z promocją zatrudnienia oraz żołnierzy niezawodowych i osoby odbywające

służbę zastępczą proponuje się rozszerzyć o osoby pozostające w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż 3/4 pełnego wymiaru czasu pracy. Propozycja dotyczy zatem osób prowadzących działalność zarobkową, która bezwzględnie podlega w pełnym zakresie ubezpieczeniom społecznym realizowanym przez ZUS i w ramach tego ubezpieczenia powoduje zwykle wyłączenie obowiązku ubezpieczeń z innych współwystępujących tytułów (z wyjątkiem zasiłku macierzyńskiego i członków rad nadzorczych - art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Propozycja zakłada kumulację podlegania ubezpieczeniom w ramach różnych systemów.

Ograniczenie dodatkowej aktywności zarobkowej wywołującej kumulację ubezpieczeń odniesiono jedynie do pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Pominięto pracowników zatrudnionych na podstawie powołania, wyboru, mianowania i spółdzielczej umowy o pracę, które zgodnie z art. 2 Kodeksu pracy również są podstawami nawiązania stosunku pracy.

Wprowadzenie projektowanej zmiany zwiększy liczbę osób zainteresowanych wykonywaniem pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy i korzystających z dodatkowego zabezpieczenia społecznego, co może mieć wpływ na poziom akceptowanych przez nich warunków zatrudnienia.

Przyjęte w projekcie kryteria odnoszą się jedynie do podstawy nawiązania stosunku pracy i do wymiaru czasu pracy. Nie uwzględnia się kwestii wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego w ramach stosunku pracy. Może więc wystąpić sytuacja, że ubezpieczeniu społecznemu rolników będzie nadal podlegać pracownik o wysokim przychodzie stanowiącym podstawę wymiaru składek w ramach powszechnych ubezpieczeń społecznych (w ZUS). Jednocześnie osoba taka nabywałaby uprawnienia w ramach systemu ubezpieczenia rolniczego. Zawarta w projekcie propozycja zmierza do kumulacji ubezpieczeń, lecz nie odnosi się do przyszłej kumulacji świadczeń przysługujących z każdego z rozpatrywanych ubezpieczeń na właściwych dla nich zasadach i źródłach finansowania.

Rolnicy pozostający jednocześnie w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż 3/4 pełnego wymiaru czasu pracy w świetle przepisów projektu mogliby korzystać z opcji przewidzianej obecnie w art. 5c ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Rolnik lub domownik w sytuacji

wymienionej w ust. 1, może w każdym czasie odstąpić od ubezpieczenia, składając w KRUS oświadczenie o odstąpieniu od tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym to oświadczenie zostało złożone w Kasie.

Projekt przewiduje również złagodzenie warunków wypłaty renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. W aktualnym stanie prawnym na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2–8, jeżeli rencista prowadzi działalność rolniczą. Obecnie w przypadku, gdy rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu (ust. 11). Zgodnie z zaprojektowanym przepisem art. 28 ust. 11 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłata ma nie ulegać zawieszeniu, jak dotychczas - gdy rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy oraz dodatkowo – z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej. Zmiana ta powoduje, że małżonkowie nadal będą mogli prowadzić działalność rolniczą, gdy oboje korzystają ze świadczeń długoterminowych z ubezpieczenia społecznego rolników. Emeryci będą mogli w pełni korzystać z przysługujących im praw w zakresie możliwości kontynuowania prowadzenia działalności rolniczej na emeryturze, a jednocześnie ich małżonkowie pobierający rentę nie będą pozbawieni części uzupełniającej świadczenia.

W opinii projektodawców powyższe zmiany wzmocnią aktywność zarobkową rolników i ich domowników oraz zwiększą rozmiar przychodów uzyskiwanych przez gospodarstwa domowe rolników. Spowodują one również wzrost liczby osób objętych ubezpieczeniem społecznym rolników, a w konsekwencji wzrost wydatków na świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników i przeznaczonego na ten cel dofinansowania z budżetu państwa.

III. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Polska należy do nielicznej grupy państw członkowskich Unii Europejskiej, w których funkcjonuje odrębny system ubezpieczeń społecznych rolników. Jednak modele przyjęte w poszczególnych państwach różnią się, a zagraniczne ustawy

regulujące problematykę ubezpieczenia społecznego rolników (przykładowo niemieckie ustawa o ustanowieniu ubezpieczenia społecznego w rolnictwie, leśnictwie i ogrodnictwie, *Gesetz zur Errichtung der Sozialversicherung für Landwirtschaft, Forsten und Gartenbau*² oraz ustawa o ubezpieczeniu emerytalnym rolników, *Gesetz über die Alterssicherung der Landwirte*³; francuski kodeks rolny i rybołówstwa morskiego, *Code rural et de la pêche maritime*⁴) nie wypowiadają się o kwestiach stanowiących przedmiot nowelizacji.

W projekcie ustawy zaproponowano rozwiązania służące poszerzeniu możliwości uzupełnienia dochodu gospodarstwa rolnego. Choć zagraniczne akty prawne ani informacje dostępne na stronach internetowych instytucji odpowiedzialnych za ubezpieczenie społeczne rolników nie poruszają kwestii stanowiących ekwiwalent rozwiązań przedstawionych w projekcie ustawy, to można wskazać pewne ogólne odniesienia do zagadnienia dochodu uzyskiwanego przez rolników ze źródeł innych niż działalność rolnicza. Przykładowo w Niemczech dopuszcza się prowadzenie działalności rolniczej w niepełnym wymiarze czasu pracy (*Nebenerwerbslandwirte*). Za rolnika pracującego w niepełnym wymiarze czasu pracy uważa się osobę, której dochód z działalności rolniczej stanowi mniej niż połowę całkowitego dochodu, zaś dochód z innych źródeł rozlicza się jak dochód z działalności pozarolniczej. Z kolei we Francji funkcjonuje kategoria *pluriactivité* (co można tłumaczyć jako: działalność wieloraka) przywołana m.in. w dekrete w sprawie zasad przynależności osób objętych różnymi rodzajami ubezpieczenia społecznego (*Décret n° 2015-877 du 16 juillet 2015 relatif aux règles d'affiliation des personnes relevant de plusieurs régimes de sécurité sociale*)⁵. Przykładowo osoba prowadząca jednocześnie rolniczą działalność gospodarczą i pozarolniczą działalność gospodarczą początkowo podlega ubezpieczeniu społecznemu zgodnie z zasadami głównego rodzaju

² *Gesetz zur Errichtung der Sozialversicherung für Landwirtschaft, Forsten und Gartenbau*, <https://www.gesetze-im-internet.de/svlfgg/BJNR057910012.html> [dostęp: 1 lutego 2024 r.].

³ *Gesetz über die Alterssicherung der Landwirte*, <https://www.gesetze-im-internet.de/alg/BJNR189100994.html> [dostęp: 1 lutego 2024 r.].

⁴ *Code rural et de la pêche maritime, Articles L721-1 à L727-3*, [dostęp: 1 lutego 2024 r.].

⁵ *Décret n° 2015-877 du 16 juillet 2015 relatif aux règles d'affiliation des personnes relevant de plusieurs régimes de sécurité sociale*, <https://www.legifrance.gouv.fr/jorff/id/JORFTEXT000030906593> [dostęp: 2 lutego 2024 r.].

działalności, za którą uważa się działalność rozpoczętą wcześniej, zaś po trzech latach prowadzenia działalności wielorakiej może zmienić ubezpieczyciela⁶.

IV. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Projektowana regulacja będzie miała wpływ m.in. na:

- rolników, współmałżonków oraz ich domowników, którzy podlegają ubezpieczeniu społecznemu w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS). Według stanu na 30 września 2023 roku liczba ubezpieczonych ogółem w KRUS wynosiła 1 061 237 osób, w tym 630 441 stanowili rolnicy, 270 996 – współmałżonkowie oraz 141 516 – domownicy⁷. Dzięki projektowanym zmianom uzyskaliby oni: 1) możliwość uzupełnienia dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej w większym niż obecnie wymiarze bez konieczności przechodzenia do powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych (ZUS); 2) możliwość wykonywania umowy o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż $\frac{3}{4}$ etatu przy jednoczesnym podleganiu ubezpieczeniu w systemie powszechnym oraz ubezpieczeniu społecznemu rolników; 3) możliwość pobierania renty w pełnej wysokości w sytuacji, gdy drugi z małżonków przechodzi na emeryturę – w aktualnym stanie prawnym wypłacana jest część składkowa, natomiast wypłata części uzupełniającej ulega zawieszeniu w całości lub części, jeśli rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej⁸;
- KRUS – zwiększenie wydatków związanych m.in. z wypłatą rent rolniczych w pełnej wysokości również w przypadku braku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) – zwiększenie wpływów ze składek od osób, które jednocześnie podlegałyby ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz podjęłyby umowę o pracę w wymiarze czasu pracy nie większym niż $\frac{3}{4}$

⁶ *Etre pluriactif*. <https://agriculture.gouv.fr/etre-pluriactif> [dostęp: 2 lutego 2024 r.];

MSA - Pluriactivité: <https://www.msa.fr/lfp/affiliation/pluriactivite> [dostęp: 2 lutego 2024 r.].

⁷ Podstawowe dane statystyczne z zakresu ubezpieczonych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, <https://www.gov.pl/web/krus/podstawowe-dane-statystyczne-z-zakresu-ubezpieczonych> [dostęp: 30 stycznia 2024 r.].

⁸ Uzasadnienie do projektowanej regulacji, s. 3.

etatu; w dłuższej perspektywie można jednak oczekiwać zwiększonych wydatków związanych z wypłatą świadczeń dla osób ubezpieczonych w KRUS i dodatkowo w ZUS,

- budżet państwa – zwiększenie wydatków związanych z koniecznością zwiększenia dotacji budżetowej do KRUS, a w dalszej perspektywie również do ZUS na pokrycie dopłat do emerytur minimalnych dla osób, które udowodnią minimalny staż pracy wynoszący 20 lat dla kobiet oraz 25 dla mężczyzn (przy jego obliczaniu uwzględnia się zarówno okresy składkowe, jak i nieskładkowe), a które nie zdołają odprowadzić składek pozwalających na wypłatę emerytury minimalnej w oparciu o stan ich konta i subkonta w ZUS.

V. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Nie przeprowadzono konsultacji poprzedzających przygotowanie projektu ustawy.

VI. Wpływ na sektor finansów publicznych

Projektowana ustawa będzie miała wpływ na wzrost wydatków budżetowych ponoszonych w ramach części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz państwowych funduszy celowych, tj. Funduszu Emerytalno-Rentowego oraz Funduszu Administracyjnego. Według szacunków wnioskodawców tylko koszt wydatków związany z wypłatą rent w pełnej wysokości bez zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez rencistów, którzy prowadzą działalność rolniczą z małżonkiem uprawnionym do emerytury rolniczej z uwzględnieniem waloryzacji w latach 2024-2033 wyniesie łącznie 206,9 mln zł (od 16,7 mln zł w 2024 r. do 25,0 mln zł w 2033 r.)⁹.

Wydaje się, że projektowane przepisy mogą zahamować trend polegający na zmniejszeniu liczby osób objętych ubezpieczeniem społecznym rolników, których liczba w okresie od końca 2017 r. do 30 września 2023 r. zmniejszyła się z 1,27 mln¹⁰

⁹ Tamże, s. 4.

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/krus/broszura-krus-w-liczbach> Broszura dot. lat 2017-2019, s. 3 oraz Podstawowe dane statystyczne z zakresu ubezpieczonych - Kasa Rolniczego Ubezpieczenia

do 1,06 mln, tj. o ok. 16,5%. Część osób, np. domowników rolników, w obecnym stanie prawnym mogłaby zostać objęta systemem powszechnym np. z tytułu podjęcia pracy etatowej i jednocześnie zmniejszałaby się liczba ubezpieczonych w KRUS. Przy przyjęciu proponowanych zmian osoba ta będzie jednocześnie ubezpieczona w KRUS i w ZUS i będzie mogła liczyć na dwa świadczenia emerytalne czy rentowe, których głównym źródłem będzie dotacja budżetowa (w przypadku KRUS składki pokrywają mniej niż 10% ogółu wypłacanych świadczeń, a w przypadku ZUS – może wystąpić konieczność dopłaty do emerytury minimalnej).

W przypadku podjęcia prac legislacyjnych nad projektowaną regulacją zasadnym byłoby pozyskanie stanowiska rządu, którego elementem powinno być prognozowane zwiększenie wydatków KRUS i ZUS związanych nie tylko z wypłatą rent rolniczych, ale również dotyczących wypłaty świadczeń dla osób ubezpieczonych w KRUS, które podjęłyby pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy (max $\frac{3}{4}$ etatu) i zostałyby dodatkowo ubezpieczone w systemie powszechnym.

VII. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Projektowana regulacja jest korzystana dla osób objętych ubezpieczeniem społecznym rolników, który teoretycznie jest podsystemem o charakterze ubezpieczeniowym, ale biorąc pod uwagę fakt, iż głównym źródłem wypłaty świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników jest dotacja budżetowa ma on cechy systemu zabezpieczeniowego¹¹, znacznie korzystniejszego niż system powszechny. Osoby te będą mogły więcej dorobić w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej, ale przede wszystkim zyskają możliwość podjęcia pracy w wymiarze nie większym niż $\frac{3}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy i w przyszłości uzyskać dwie emerytury: jedną z systemu rolniczego oraz drugą z systemu powszechnego. Warto również zwrócić uwagę, iż w projekcie nie zawarto żadnego limitu dochodów z pracy, który

Spółecznego - Portal Gov.pl (www.gov.pl) w odniesieniu do liczby ubezpieczonych na dzień 30 września 2023 r. [dostęp: 1 lutego 2024 r.].

¹¹ E. Malinowska-Misiąg, *Konsekwencja zmian demograficznych dla budżetu państwa* [w:] *Przemiany demograficzne w Polsce i ich społeczno-ekonomiczne konsekwencje* (red. B. Kłos, P. Russel), Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2016, s. 137.

powodowałby konieczność rezygnacji z preferencyjnego systemu rolniczego i przejścia wyłącznie na system powszechny.

VIII. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Projekt nie przewiduje wprowadzenia nowych obciążeń regulacyjnych lub obowiązków informacyjnych.

IX. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja może mieć wpływ na rynek pracy poprzez zwiększenie podaży pracy. Część rolników oraz ich domowników może być zainteresowana podjęciem dodatkowego (sezonowego lub stałego) zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy. Wydaje się, że wpływ ten nie będzie znaczny, gdyż część osób może już być obecna na tym rynku, tylko ze względu na funkcjonujące przepisy świadczyć pracę np. w formie umowy zlecenia. W obecnym stanie prawnym jest możliwość, aby rolnik, który jest ubezpieczony w KRUS świadczył dodatkowo pracę na podstawie umowy zlecenia – wówczas, aby nadal korzystać z możliwości preferencyjnego ubezpieczenia rolniczego jego przychód z tytułu umowy zlecenia nie może przekroczyć kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę¹² (od 1 stycznia 2024 r. – 4242 zł). Proponowane zmiany umożliwią rolnikom i ich domownikom podjęcie dodatkowego zatrudnienia również na podstawie umowy o pracę, bez ograniczeń kwotowych, pod warunkiem, że wymiar czasu pracy nie przekroczy $\frac{3}{4}$ pełnego wymiaru czasu pracy.

X. Wpływ na pozostałe obszary

Nie zidentyfikowano.

XI. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Termin wejścia w życie projektowanej wynosi 30 dni od dnia ogłoszenia.

¹² http://www.vademecumkadrowego.pl/artukul_narzedziowa,1320,0,22192,ubezpieczenie-w-zus-zleceniobiorcy-bedacego-rolnikiem.html [dostęp: 5 lutego 2024 r.].

XII. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projektodawcy nie wskazują sposobu ani terminu ewaluacji.

XIII. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie zostały dołączone żadne dokumenty, badania, analizy.

Autorzy:

dr hab. Dorota Dzienisiuk (pkt I, II, V, VIII, XI, XII, XIII)
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

dr Adrian Grycuk (pkt IV, VI, VII, IX, X)
Specjalista ds. systemu gospodarczego
w Biurze Analiz Sejmowych

dr Danuta Adamiec, dr Dobromir Dziwulak, Natalia Firlej, Daniela Kupis, Łukasz Żołądek (pkt III)
specjaliści ds. międzynarodowych
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Deskryptory bazy REX: projekt ustawy, oświadczenie o stanie majątkowym, ograniczenie działalności gospodarczej.

Weryfikacja: Agnieszka Tomaszewska (pkt I, II, V, VIII, XI, XII, XIII), Justyna Branna, dr Dobromir Dziwulak (pkt III), dr Z. Szpringer (pkt IV, VI, VII, IX, X).

GŁÓWNY INSPEKTOR PRACY

Katarzyna Łażewska-Hrycko

Warszawa, 2024-02-06

UNP:GIP-24-34222

GIP-GPP.021.1.2024.2

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

Odpowiadając na pismo z dnia 26 stycznia 2024 r. znak: SPS-WP.020.47.6.2024, dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, uprzejmie informuję, że nie zgłaszam uwag do ww. projektu.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-WP.020.47.10.2024

Data wpływu 09.02.240.

Z poważaniem,

Katarzyna Łażewska-Hrycko

Główny Inspektor Pracy

/-podpisano elektronicznie/

Warszawa, 12 lutego 2024r.

Członek Zarządu
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

991100.0230.6.2024

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS. 1120.48.2024
Data wpływu 13.02.2024

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 26 stycznia 2024r., znak: SPS-WP.020.47.6.2024, dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, uprzejmie informuję, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zgłasza uwag do projektu.

Z wyrazami szacunku

Mariusz Jedynak

Elektronicznie podpisany przez
Mariusz Jedynak
Data: 2024.02.12 10:34:58 +01'00'

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-WP.020.47.11.2024
Data wpływu 13.02.2024

SĄD NAJWYŻSZY

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, 13 lutego 2024 r.

BSA II.021.4.2024

SEKRETARIAT SZEFY KRS

L.dz. DS.1804.28.2024

Data wpływu 21.02.2024

Szanowny Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 26 stycznia 2024 r., znak SPS-WP.020.47.6.2024, mając na uwadze treść art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1093), w świetle którego Sąd Najwyższy może opiniować projekty tylko takich ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego, uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy nie zgłasza uwag do **polskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników**.

Z poważaniem,

dr hab. Małgorzata Manowska

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-WP.020.47.12.6024

Data wpływu 21.02.2024 r.